

Statens vegvesen

NVTF Østlandet: Kampen om gategrunn Nytt paradigme for planlegging

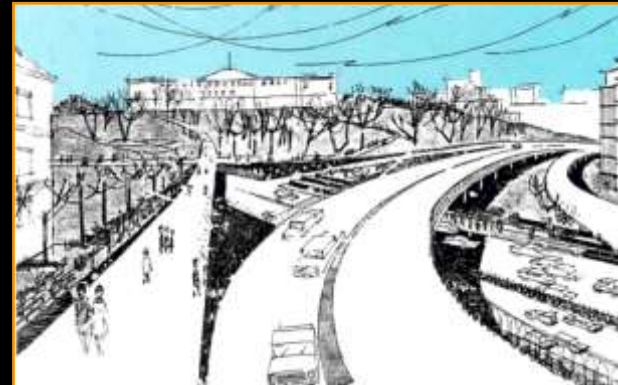
Guro Berge

Foto: Guro Berge

Utfordringene endrer seg

Hvordan legge til rette for bil?

Hvordan begrense bilismen?

Torggata i Oslo

Vi har forstått problemet – begrense bilismen i bysentra

1980

2010

VI TRENGER ENDRING

Gamle planer løser gamle problemer

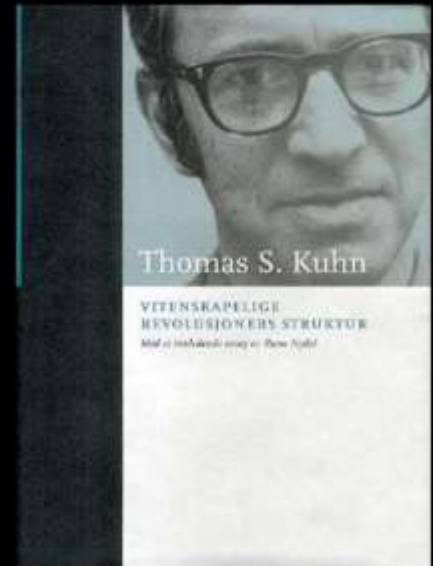
- Forrige gang vi virkelig endret hvordan vi designet våre byer var det pga. bilens framkommelighet
- Nå må vi gjøre det på grunn av miljøet i byene og menneskenes helse
- Hvis næringslivet jobbet etter 50år gamle planer ville de være ute av business

Et paradigmeskifte

Vitenskapsteori basert på vitenskapshistorie

Kunnskapen og vitenskapen er ikke bare kumulativ, men utvikler seg i sprang

- *Krise*
 - Det oppstår nye problemer og det er situasjoner som vi ikke forstår
 - Vår tradisjonelle måte å løse problemer på fungerer ikke
- *Nytt paradigme*
 - Ny måte å forstå virkeligheten på – nye begreper og nye teorier
 - Ny måte å løse problemer på – både gamle problemer og nye problemer forstås og kan løses

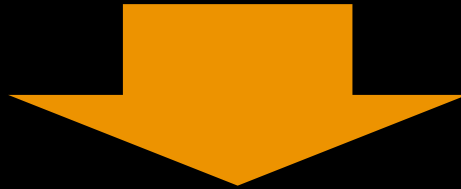

PARADIGMESKIFTE I PLANLEGGINGEN

Nye utfordringer krever:

- Nye begreper
- Nye forståelsesmåter
- Nye metoder

Tilrettelegging for transport

Bærekraftig mobilitet

Tilrettelegging for transport

Bærekraftig mobilitet

Regionalt fokus

Lokalt fokus

Motorisert trafikk

Alle transportbrukere

Kjøretøy

Mennesker

Framkommelighet

Tilgjengelighet

Høyere fartsgrenser

Lavere fartsgrenser

Transport som et onde

Transport som en attraktiv aktivitet

Fysisk dimensjon

Sosial dimensjon

Gate som veg

Gate som sted

Trafikkseparering

Integrering av mennesker og trafikk

Økonomisk virkninger

Ønskede virkninger som premiss

Modelltilnærming

Scenario utvikling og simuleringer

Prognoser for trafikk

Visjoner for byene

Etterspørselsbasert

"Styrings" basert

REGIONALT FOKUS

LOKALT FOKUS

REGIONALT FOKUS

LOKALT FOKUS

- Lange reiser
- Langtransport –gods
- Store bo- og arbeidsmarkeder

Foto: Knut Opeide

Foto: Knut Opeide

REGIONALT FOKUS

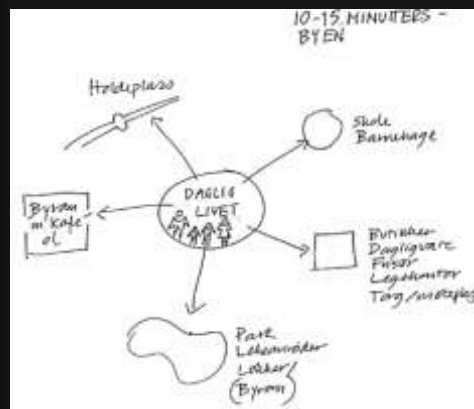
- Lange reiser
- Langtransport –gods
- Store bo- og arbeidsmarkeder

LOKALT FOKUS

- Korte reiser
- Nærmiljø
- Lokal distribusjon
- Samordnet areal og transportplanlegging
- «Alt i nærheten»-prinsippet
- Knutepunktutvikling

Foto: Knut Opeide

Illustrasjon: Ellen Husaas

Kilde: www.stavangersentrum.no

MOTORISERT TRAFIKK

ALLE TRANSPORTBRUKERE

MOTORISERT TRAFIKK

- Personbiler
- Næringstransport

ALLE TRANSPORTBRUKERE

Foto: Knut Opeide

Foto: Knut Opeide

Foto: Knut Opeide

MOTORISERT TRAFIKK

- Personbiler
- Næringstransport

ALLE TRANSPORTBRUKERE

- Gående
- Syklende
- Kollektivtransportbrukere
- Næringstransport – varer/gods
- Mobile tjenesteytere
- Bilbrukere
- Evt. andre

Foto: Knut Opeide og Internett

KJØRETØY

MENNESKER

KJØRETØY

- Telle kjøretøyene
- Tilpasset kapasitet for kjøretøy
- Avvikling av strømmer av kjøretøy
-

MENNESKER

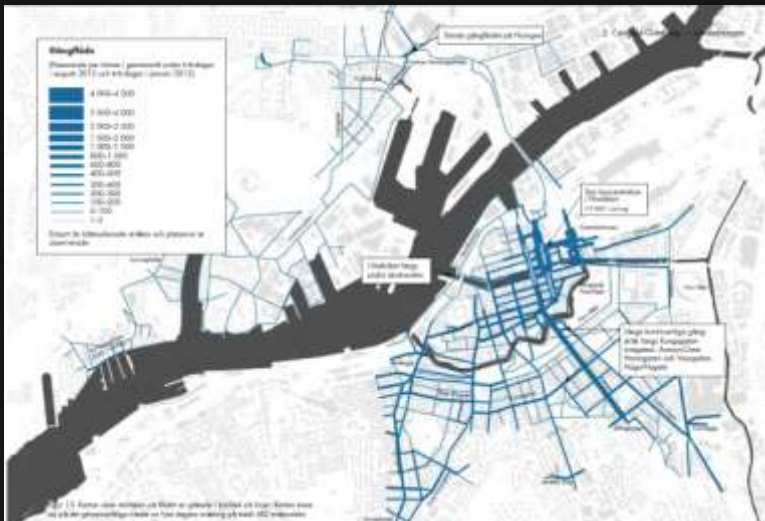
Foto: Geir Brekke

Foto: Knut Opeide

KJØRETØY

- Telle kjøretøyene
- Avvikling av biltrafikk–strømmer
- Tilpasset kapasitet for motorisert trafikk

Kilde: Aleksander Ståle:

MENNESKER

- Telle mennesker
- Avvikle bytransporten
- Tilpasset kapasitet for kollektivtransport, bilister, syklistar og gående.

Foto: Sunniva Schjetne

**FRAMKOMMELIGHET OG
REISETIDSREDUKSJON**

**TILGJENGELIGHET OG
FORUTSIGBARHET**

FRAMKOMMELIGHET OG REISETIDSREDUKSJON

- Få flyt i biltrafikken
- Hindre flaskehals
- Fokus på tidsverdier og reisetid
- Tid er penger

TILGJENGELIGHET OG FORUTSIGBARHET

Foto: Knut Opeide

Kilde: fotosearch.no /ichange.no

Foto: Statens Vegvesen

FRAMKOMMELIGHET OG REISETIDSREDUKSJON

- Få flyt i biltrafikken
- Hindre flaskehals
- Fokus på tidsverdier og reisetid
- Tid er penger

TILGJENGELIGHET OG FORUTSIGBARHET

- Tilgang til aktiviteter
- Varene kommer fram der de skal brukes – «Just in time»
- Forutsigbar trafikk
- Forutsigbare bilkøer
- Robust transportsystem

www.ba.no

FOTO: Henning Carr Ekroll/VG

HØYERE FARTSGRENSER

LAVERE FARTSGRENSER

HØYERE FARTSGRENSER

- Øke trafikkhastighet
- Høy fart
- Så høye fartsgrenser som mulig

LAVERE FARTSGRENSER

Kilde: www.rett-e18.no

Foto: COLOURBOX/Dagbladet

HØYERE FARTSGRENSER

- Øke trafikkhastighet
- Høy fart
- Så høye fartsgrenser som mulig

LAVERE FARTSGRENSER

- Få ned farten
- Trafikksikkerhet og trivsel
- Miljøfartsgrenser
- «Slow City»

Foto: Guro Berge

Foto: Knut Opeide

Foto: Knut Opeide

TRANSPORT SOM ET ONDE

TRANSPORT SOM EN ATTRAKTIV AKTIVITET

TRANSPORT SOM ET ONDE

- Bortkastet tid
- Trengsel
- Irritasjon

TRANSPORT SOM EN ATTRAKTIV AKTIVITET

SCANPIX

Foto: Bernt Eide /Kilde: www.ndla.no

Foto: Knut Opeide

TRANSPORT SOM ET ONDE

- Bortkastet tid
- Trengsel
- Irritasjon

TRANSPORT SOM EN ATTRAKTIV AKTIVITET

- Helse
- Opplevelse
- Sosial aktivitet
- Utnytte reisetiden
- Fritid

Foto: Guro Berge

Foto: Arne Danielsen

nrk.no

FYSISK DIMENSJON

SOSIAL DIMENSJON

GATE SOM VEG

GATE SOM STED

GATE SOM VEG

- Transportåre
- Regulert
- Upersonlig – anonymt
- Ensidig funksjon
- Forutsigbart
- Offentlig kontrollert
- Skilt og oppmerking

GATE SOM STED

Foto: Steinar Svensbakken

Foto: Knut Opeide

GATE SOM VEG

- Transportåre
- Regulert
- Upersonlig – anonymt
- Ensidig funksjon
- Forutsigbart
- Offentlig kontrollert
- Skilt og oppmerking

GATE SOM STED

- Opphold
- Et sted å være
- Personlig
- Multifunksjon
- Konstant i endring
- Omgivelsene betyr mye

Foto: Knut Opeide

Kilde: www.touristphoto.no

TRAFIKKSEPARERING

INTEGRERING AV MENNESKER OG TRAFIKK

TRAFIKKSEPARERING

INTEGRERING AV MENNESKER OG TRAFIKK

- Regulert samhandling
- Unngå konflikter
- Alle skal ha sin rettighet

Foto: Knut Opeide

TRAFIKKSEPARERING

- Unngå konflikter
- Alle skal ha sin rettighet
- Regulert samhandling

INTEGRERING AV MENNESKER OG TRAFIKK

- Shared space
- Forhandlinger
- Tilpasninger
- Gi rom for hverandre

www.gehlcitiesforpeople.dk

Foto: Alf Støle

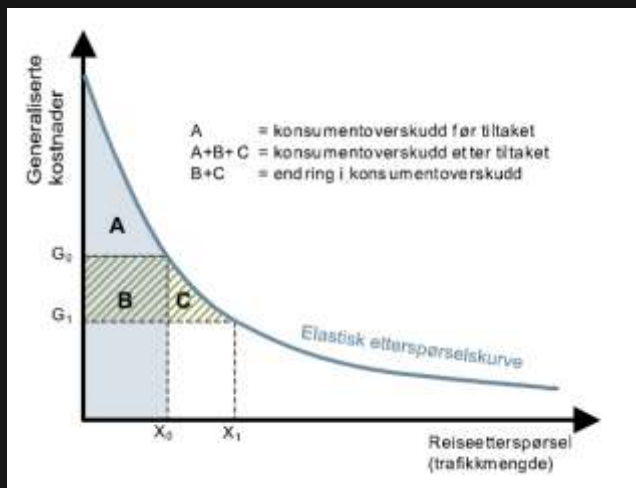
ØKONOMISK VIRKNINGER

ØNSKEDE VIRKNINGER SOM PREMISS

ØKONOMISKE VIRKNINGER

- Samfunnsøkonomiske analyser
- Prissatte og ikke-prissatte virkninger
- Økt biltrafikk gir økt samfunnsnytte

ØNSKEDE VIRKNINGER SOM PREMISS

Kilde: Statens vegvesens Håndbok V712

Verdi	Omfang	Dagsvolum		
		Liten	Middels	Stor
Stort positivt				Stort positivt konsumentoverskudd ($\Delta > 0$)
Middels positivt				Middels positivt konsumentoverskudd ($\Delta > 0$)
Lite positivt littet omfang				Lite positivt konsumentoverskudd ($\Delta > 0$)
Lite negativt				Lite negativt konsumentoverskudd ($\Delta < 0$)
Middels negativt				Middels negativt konsumentoverskudd ($\Delta < 0$)
Stort negativt				Stort negativt konsumentoverskudd ($\Delta < 0$)

Foto: J. Ådnanes / Kilde: wikipedia.no

ØKONOMISKE VIRKNINGER

- Samfunnsøkonomiske analyser
- Prissatte og ikke-prissatte virkninger
- Økt biltrafikk gir økt samfunnsnytte

ØNSKEDE VIRKNINGER SOM PREMISS

- Miljø-konsekvenser som premiss, ikke konsekvens
- For eksempel ikke gjennomføre prosjekter som fører til mer CO²
- (Usannsynlige katastrofer og irreversible virkninger som premiss)
- Økt sykling og gåing gir økt samfunnsnytte

Fn.no

Foto: Knut Opeide

MODELLTILNÆRMING

SCENARIO UTVIKLING OG SIMULERINGER

MODELLTILNÆRMING

- Håndterer ikke gående og syklende
- Vanskelig å modellere kø og «passe trafikk»
- Basert på dagens preferanser for transportmiddelvalg

SCENARIO UTVIKLING OG SIMULERINGER

Foto: Guro Berge

Foto: Guro Berge

Foto: Geir Brekke

MODELLTILNÆRMING

- Håndterer ikke gående og syklende
- Vanskelig å modellere kø og «passe trafikk»
- Basert på dagens preferanser for transportmiddelvalg

Foto: Henriette Erken Busterud

SCENARIO UTVIKLING OG SIMULERINGER

- Fremtidsbilder
- Teste ut nye muligheter
- Tilpasse trafikkavviklingen til stedets kapasitet
- Koble modelltilnærmingen med simuleringer for å forstå dynamikken i køavvikling

PROGNOSER FOR TRAFIKK

VISJONER FOR BYER

PROGNOSER FOR TRAFIKK

VISJONER FOR BYER

- Beregninger
- «Predict and provide»
- Løsninger vi kjenner
- Vegen som løsning på et transportproblem

Kilde: www.nrk.no

Kilde: www.conpot.no

PROGNOSER FOR TRAFIKK

- Beregninger
- «Predict and provide»
- Løsninger vi kjenner
- Veggen som løsning på et transportproblem

VISJONER FOR BYER

- Ønsker og drømmer om det gode bysamfunnet
- Innovativ tenkning
- Brukerinvolvering
- Veggen/gaten som en del av byutviklingen

Kilde: www.klimalab.wix.com

Kilde: www.greenurbanvision.org

ETTERSPØRSELSBASERT

"STYRINGS" BASERT

ETTERSPØRSELSBASERT

- Opptatt av å innfri befolkningens ønsker og behov
- Setter ikke spørsmålstegn ved reisebehovet eller transportmiddelvalget
- Alle har nok informasjon til å ta de rette valgene for seg.

"STYRINGS" BASERT

Kilde: www.yr.no

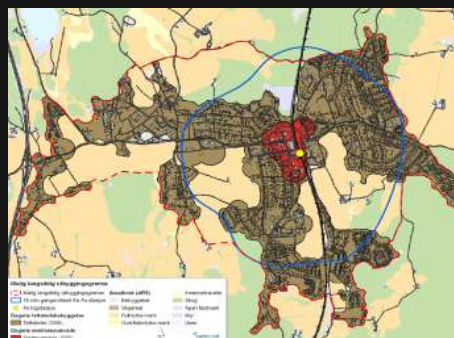
Kilde: www.byasen.vgs.no

ETTERSPØRSELSBASERT

- Opptatt av å innfri befolkningens ønsker og behov
- Setter ikke spørsmålstegn ved reisebehovet eller transportmiddelvalget
- Alle har nok informasjon til å ta de rette valgene for seg.

"STYRINGS" BASERT

- Vil påvirke transportmiddelvalg
- Nudging – Markedsføre, påvirke, lede og veilede
- Styre arealbruken
- Restriksjoner på biltrafikk

Tilrettelegging for transport

Bærekraftig mobilitet

Regionalt fokus

Lokalt fokus

Motorisert trafikk

Alle transportbrukere

Kjøretøy

Mennesker

Framkommelighet

Tilgjengelighet

Høyere fartsgrenser

Lavere fartsgrenser

Transport som et onde

Transport som en attraktiv aktivitet

Fysisk dimensjon

Sosial dimensjon

Gate som veg

Gate som sted

Trafikkseparering

Integrering av mennesker og trafikk

Økonomisk virkninger

Ønskede virkninger som premiss

Modelltilnærming

Scenario utvikling og simuleringer

Prognoser for trafikk

Visjoner for byene

Etterspørselsbasert

"Styrings" basert

Takk for oppmerksomheten!

